

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název: Experimentální estetika Otakara Zicha

Autorka: Anna Bělohradská

Oponent práce: Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.

Autorka bakalářská práce „Experimentální estetika Otakara Zicha“ si vytkla nesnadný úkol. Jejím cílem bylo představit názory Otakara Zicha o vztahu citů a hudby a ukázat jak se jeho názory vztahují k jiným klíčovými teoriím, které se tímto vztahem zabývají. Práce je věnována především ranné fázi Zichovy tvorby a jejím druhým dílčím cílem je ukázat, jak Otakar Zich od svých experimentálních výzkumů dospěl k jeho pojetí „významové představy“, což je pojem klíčový pro jeho celou teoretickou tvorbu.

Práce je logicky strukturována, do tří hlavních celků. V kapitole „Vývoj experimentální psychologie“ se autorka snaží představit kontext do, kterého Zichova teorie vstupuje a popisuje klíčové dobové teorie, které se buď zabývají problematikou vcítění nebo rozvíjejí experimentální metodu v hudební estetice. Další větší celek práce, kapitola „Experimentální estetika Otakara Zicha“ se věnuje popisu hudebního experimentu, který Otakar Zich uskutečnil a popsal v první části knihy *Estetické vnímání hudby: Psychologický rozbor na podkladě experimentálním*. Cílem poslední větší části práce, kapitoly „Zichovo zhodnocení výzkumu pro koncipování nové teorie“ je popsat, jak výsledky Zichova experimentu přispěly k formulaci klíčových pojmů a témat jeho estetiky hudby. Vlastní rozvrh práce je dle mého názoru odůvodněný a slibuje naplnění autorčiných cílů. K tomu však bohužel dle mého názoru došlo jen z malé míry.

Vlastní realizace jednotlivých kapitol je totiž převážně kompilační, velice těsně se drží formulací z literatury, ze které čerpá, a není tedy schopna nabídnout celistvý pohled na probíranou problematiku. Výsledek je, že všechny tři uvedené celky práce nejsou propojeny do jednotného celku. V první kapitole autorka například probírá teorie Roberta Vischera, Johannese Vokelta, Gustava Theodora Fechnera či Carla Stumpfa, na které Zich ve svém textu přímo reaguje. Nabízí se tedy velmi zajímavé komparační pole. Autorka však bohužel u těchto autorů pouze převypravovala (a to mnohdy velice blízko původnímu znění) obecné teze jejich teorií, které popsal Karel Čapek v jeho seminární práci „Směry v nejnovější estetice“ a Jaroslav Volek v jeho *Kapitolách z dějin estetiky*. Vztah Zichových experimentů k estetice vcítění a předcházejícím hudebním experimentům tak vlastně není tematizován. Autorka by tyto vztahy mohla představit alespoň během obhajoby. Stejně tak zůstává poněkud nejasný vztah mezi Zichovými hudebními experimenty a jeho pojetím „významové představy“ v hudbě. I tento moment by autorka mohla ukázat během obhajoby.

Práci bohužel provází i nejistota v odkazování. Zvláště při využívání *Univerzitních studií* Karla Čapka autorka uvádí nesprávné strany. Na straně 15 autorka například odkazuje na stranu 8 *Univerzitních studií*. Celá tato kniha však začíná stranou 9. To je však detail, který mohl vzniknout použitím nekorektně stránkované kopie textu.

V práci však najdeme i řadu obsahově problematických míst. Na straně 42 autorka, když popisuje teorii Otakara Hostinského, tvrdí: „Výraz “nálada” označuje citové hnutí bez určitého obsahu.“ Na stejné straně však v jí vytvořené tabulce zdůrazňuje, že nálady jsou fixovány objektivně. Jak mohou být nálady fixovány objektivně, když podle autorky nemají určitý obsah? Dále v textu (s. 43) autorka správně uvádí, že Otakar Zich navazuje na pojetí nálady Otakara Hostinského a prohlašuje: „Bezprostřední city se podle Zicha přimykají k hudebnímu vjemu a nedají se od něho odděleně představit. Současně ovšem nejsou bezobsažné – jejich obsahem je hudební vjem (s významovou představou). Nelze je identifikovat s afekty a city ze života. Zich se rozhodne pro tyto bezprostřední city využít Hostinského pojem „nálada“. U Zicha tedy již nálady bezobsažné nejsou. Mohla by autorka vysvětlit tento posun nebo reformulovat některou z tezí?

Zvláště v pasážích, ve kterých shrnuje Zichovy klasifikace však práce uspěla. Přes uvedené výhrady proto bakalářskou práci Anny Bělohradské **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit jako **dobrou**.

V Českých Budějovicích 11. 6. 2023

Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.